

Праця Гр. Наш.
«Ідім хоч манівцями», 1911 р.

І парубків, і школярів було повно кругом могили його на цвинтарі. Коли усі заспівали вічну пам'ять, навіть дівчата рукавами обтерли очі, соромливо одвертаючись.
Удома почував себе смутно-смутно...
І ніхто не міг мені замінити в моїй самотині того гарного Радивонки, якого за життя зачіпало і те, що вчилосся прями кляччя на запічку... І досі його карі очі дивляться на мене; иноді здається, що до вух моїх доліта і його веселий, заразливий сміх...

Гр. Наш.

ІДІМ ХОЧ МАНІВЦЯМИ.

До того часу, поки в нас немає рідної школи, українські діти мусять учитися в російських школах по російських книжках. Наші школярі в більшості не бачуть української книжки, а разом з тим і не читають ніде нічого про Україну, її життя і т. и., не знають хто вони, й де вони, і виростають якимись безбатченками. Цьому лихові можна запобігти, коли як слід поставитися до тих книжок, що дозволені в шкільні бібліотеки Міністерством Народньої Освіти. До шкільних бібліотек треба вибрати такі російські книжки, в яких так чи инакше зачіпається життя українського люду; треба, щоб, складаючи шкільну бібліотеку, вчитель не брав аби які російські книжки, а вибрав іменно ті, що освітлюють українське життя; треба, щоб російська книжка на українські теми не була в бібліотеці лиш випадковою, а навпаки, щоб більшість бібліотеки складалась з таких книжок. Тоді, безумовно, школяр, перечитавши такі книжки, не заблудиться на національним роздоріжжі, а складе хоч де який свій власний національний погляд; принаймні хоч трохи знатиме Україну і не вважатиме її за щось „загрянисне“ або фантастичне, що існує лиш в уяві людей, як гарна казка. Така бібліотека зробить свій вплив на школяра, призвичаїть його дивитися на Україну не тільки як на щось реальне, а навіть і рідне, примусить його вважати себе не безбатченком, безнаціональною істотою, а членом певної національної громади.
Заведення таких бібліотек набирає ще більшого значіння, коли взяти на увагу, що учителів у нас досить часто мі-

няють. Сьогодні свідомий українець, завтра лиш „прихильник“, позавтраму—байдужий, а там далі—й ворог українства. Шкільна ж бібліотека лишається назавше при школі, і повикидати небажані книжки ворогові українства не так то й легко, бо то книжки дозволені міністерством, і бібліотека завше робитиме своє діло національного освідомлювання дітей.

Розглядає книжки і робить „допущеніє“ особливий Комітет при Міністерстві Освіти і про свій дозвіл повідомляє або в „Журналъ Министерства Народн. Просвѣщ.“, як це було раніш, або в „Извѣстіяхъ по Народн. образованию“, а крім того й видає особливі каталоги тих книжок, що допущені в бібліотеки народніх шкіл. Отже нам і треба переглянути ті каталоги та „Извѣстія“, перечитати дозволені книжки, одмітити, в яких є український зміст, і скласти їм особливий список, щоб кожен учитель в любую хвилину міг довідатися, які книжки на українські теми „допущено“ в бібліотеки народніх шкіл. Тепер учитель, складаючи бібліотеку, звичайно бере книжки на здогад; часом же й хоче покласти яку небудь на українські теми, та не знає, чи дозволена й де повідомлялось про дозвіл, а без таких відомостей інспекція не пускає книжок в бібліотеку. Коли ж буде складено вищезгаданий список і поширено між учителями, то кожен учитель матиме спромогу впорядкувати таку бібліотеку;—для початку додаю при цім список таких книжок і прохаю товаришів—учителів, хто знає ще „дозволені“ книжки на українські теми, повідомить про це редакцію, щоб вона мала змогу цей список поширювати й надалі.

СПИСОК КНИЖОК.

I. Історія.

- *) Яковенко, В. И.—Богданъ Хмельницкій. Ц. 25 коп. Изв. по Н. Обр 1903, XI, 32 стор.
- Козловъ И.—Княжество Галицкое и Литовское. Ц. 4 коп. Катал. 1901, 150 стор.
- Его-же.—Западная Русь, Литва и Польша. Ц. 4 коп. Кат. 1901, стор. 150.
- Миллеръ.—Заселеніе Новороссіи. Кат. 1901, стор. 152.

* Книжки позначені зіркою дозволено лиш в бібліотеки народніх читальни та в учительські бібліотеки.